

Grace Lin s-a născut într-o familie de imigranți taiwanezi și a copilărit la New York. Spre deosebire de surorile ei, care au devenit oameni de știință, Grace s-a orientat spre o carieră artistică. Chiar dacă în copilărie și-a dorit să devină patinatoare – obișnuia să facă desene în care se înfățișa executând exerciții complicate –, în timp a înțeles că nu are destul talent pentru asta. Ilustrațiile însă păreau promițătoare și, curând, desenul a devenit marea ei pasiune.

După încheierea studiilor la Rhode Island School of Design, Grace și-a canalizat întreaga energie spre îndeplinirea noului său vis – acela de a scrie și de a ilustra cărți pentru copii.

Prima sa carte, *The Ugly Vegetables*, a fost publicată în 1999 și s-a bucurat de cele mai bune recenzii și de aprecierea cititorilor.

În 2012 a publicat *Râul înstelat al cerului* (în curs de apariție la Editura Arthur), o carte inspirată din folclorul chinezesc căruia autoarea îi adaugă perspectiva proprie, plină de imaginație.

Romanul *Bătrânul din Lună* a primit în 2010 mențiunea Newbery Honor Book, fiind inclus în lista de bestselleruri *New York Times*.

Majoritatea cărților lui Grace Lin au ca temă principală cultura asiatico-americană, tânăra scriitoare considerând că numai „cărțile pot anula granițele, pot face din neobișnuit un fapt cotidian și pot transforma micile întâmplări de zi cu zi în aventuri spectaculoase“.

GRACE LIN

Bătrânul din Lună

Ediția a II-a

Traducere din engleză
de Alexandra Columban

arthur

CAPITOLUL 1

Peste mări și țări, de-a lungul Râului de Jad, se afla cândva un munte negru ca tăciunele, care străpungea înaltul cerului ca un dinte zdravăn de oțel. Sătenii îi spuneau Muntele Neroditor, fiindcă nu creștea fir de iarbă pe el, iar animalele și păsările nu poposeau niciodată pe culmea lui.

La răscrucea dintre Muntele Neroditor și Râul de Jad, înghesuit într-un cotlon, se afla un sat nevoiaș, învăluit în umbre cafenii. Satul apărea șters și palid din pricina pământului sărac și arid care-l împresura. Pentru a se alege cu recolte de orez de pe urma ținutului îndărătnic, sătenii erau nevoiți să-l ude neconținut. Zi de zi, oamenii se umpleau de noroi, aplecându-se la fiecare pas pentru a sădi cele trebuincioase. Pământul muncit era împrăștiat pretutindeni, uscat de soarele dogoritor pe hainele, părul și casele oamenilor. Cu timpul, întregul sat fu învăluit de o pâclă brun-cenușie, asemenea noroiului uscat.

Una dintre casele din sat era atât de mică, încât scândurile de lemn ce-i serveau drept pereți, și care erau ținute laolaltă doar de acoperiș, păreau un mănunchi de chibrituri legate cu o sfoară. Înăuntru abia încăpeau trei oameni strânși în jurul mesei – mare noroc, căci întocmai atâția locuiau acolo. Printre ei și o fetiță pe nume Minli.

Minli nu era nici pământie și nici ștearsă ca restul sătenilor. Fetița avea părul negru, lucios și obrăjori rozalii, ochi scânteietori mereu însetați de aventură și un surâs ager care îi lumina chipul. Când îi băgau de seamă firea veselă și neastâmpărată, oamenii scuturau din cap spunându-și că numele – care înseamnă „gând sprinten” – i se potrivea chiar bine. „Prea bine”, ofta mama ei, Minli având obiceiul de a fi iute nu doar la minte, ci și la faptă.

Ma ofta adesea, gema mahnită și se încrunta de fiecare dată când dădea cu ochii de hainele lor aspre, de casa prăpădită și de masa lor săracăcioasă. Minli nu-și amintea vreun moment în care Ma să nu ofteze; tocmai de aceea fetița își dorea deseori să fi avut un nume care să însemne „aur” sau „noroc”. Asta pentru că Minli și părinții ei erau la fel de săraci precum întregul sat și pământul din împrejurimi. Reușeau cu greu să strângă orezul pentru traiul zilnic, iar singurii bănuți din casă erau două monede vechi de aramă, păstrate într-un bol albastru de orez, pe care era desenat un iepure alb. Erau bolul și monedele lui Minli, pe care fetița le primise când era bebeluș și pe care le avea prin preajmă de când se știa.

Ceea ce o împiedica pe Minli să devină pământie și ștearsă ca restul sătenilor erau poveștile pe care tatăl ei i le

spunea seară de seară, la cină. De fiecare dată, chipul fetiței se lumina de încântare și uimire, într-atât încât nici măcar Ma nu se putea abține să zâmbească, clătînând totodată din cap. Cel puțin pentru un timp, Ba părea să lase la o parte sfârșeala de la câmp și ochii lui negri sclipeau ca picăturile de ploaie de fiecare dată când începea o nouă istorisire.

— Ba, mai spune-mi o dată povestea Muntelui Neroditor, îl rugă într-o zi Minli pe tatăl ei, în timp ce Ma le puneau în farfurii porțiile de orez fiert. Povestește-mi din nou de ce nu crește nimic pe el.

— Ah, îi răspunse tatăl, ai auzit-o deja de nenumărate ori. Știi răspunsul.

— Mai spune-mi o dată, Ba, imploră Minli. Te rog!

— Bine, fie, cedă el și, în timp ce-și așeza bețișoarele pe masă, Minli îi surprinse pe chip surâsul atât de drag ei.

Povestea Muntelui Neroditor

Odinioară, pe vremea când pământul nu era străbătut de râuri, Crăiasa-Dragon de Jad domnea peste regatul norilor. Ea hotăra când și în ce parte a ținutului avea să plouă și când se va opri ploaia. Era foarte mândră de puterea ei și de respectul pe care pământeni i-l arătau. Crăiasa-Dragon de Jad avea patru copii: Perlă de Sidef, Galben-Spic, Făr' de Sfârșit și Negru-Abanos. Cu toții erau mari și puternici, buni și generoși. Cei patru o ajutau pe mama lor la muncă și de fiecare dată când străbăteau înaltul cerului crăieșii i se umplea inima de dragoste și de mândrie.

Și totuși, într-o zi, Crăiasa-Dragon de Jad tocmai oprise ploaia și muta norii departe, când îi ajunseră la ureche vorbele a doi săteni.

— Ah, slavă Cerului că s-a oprit ploaia, zise unul dintre ei.

— Așa-i, răspunse celălalt. M-am săturat de atâta ploaie. Mă bucur că s-au mai îndepărtat norii și că soarele strălucește din nou.

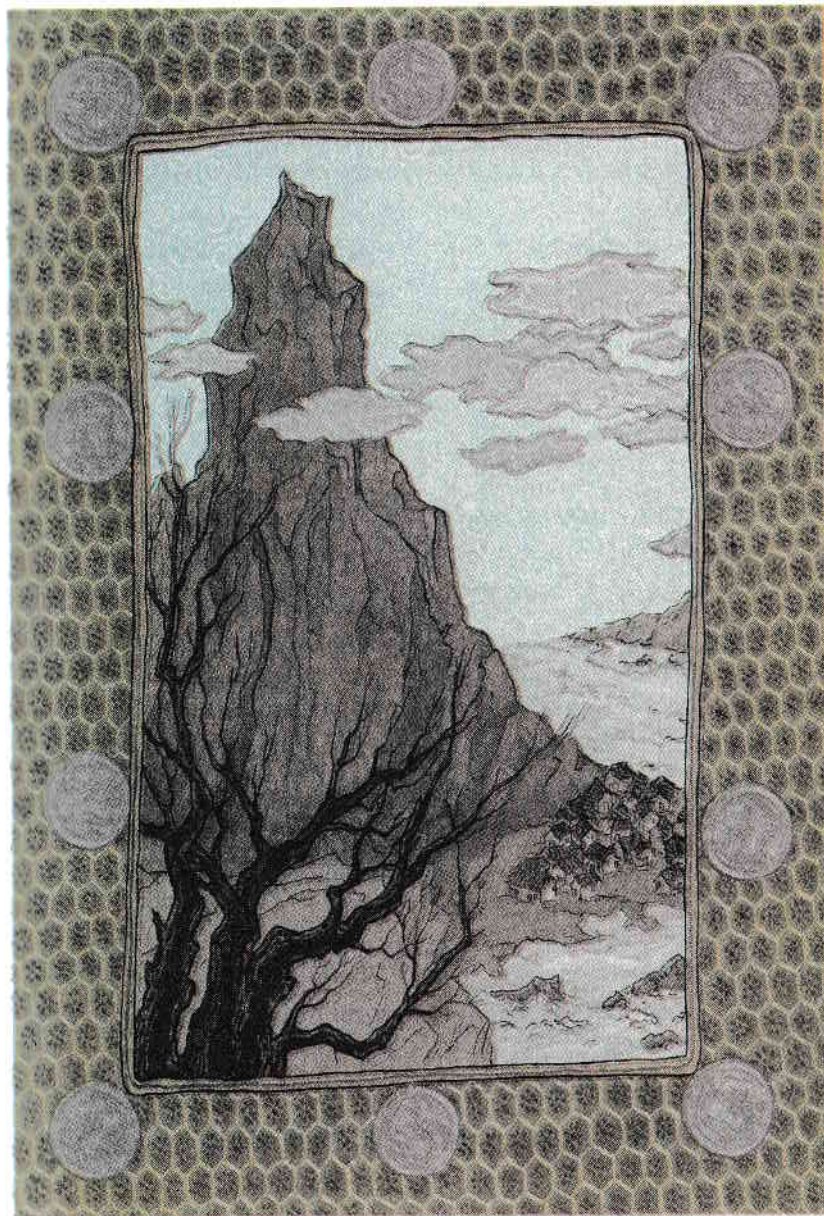
Auzind aceste cuvinte, Crăiasa-Dragon de Jad se umplu de mânie. Sătui de ploaie?! Bucuroși că norii s-au îndepărtat?! Crăiasa fierbea de indignare. Cum îndrăzneau sătenii să o necinstească astfel?

Crăiasa se simți atât de ofensată, încât se hotărî să nu mai aducă niciodată ploaia peste sat. „De-acum înainte sătenii n-au decât să se bucure de soarele lor cât vor dori!” își zise furioasă Crăiasa-Dragon de Jad.

Firește, asta i-a adus pe oameni în culmea disperării. Cu soarele arzând fără încetare deasupra capului și fără niciun strop de ploaie care să-i răcorească, seceta și foametea s-au răspândit cu repeziciune în ținut. Copacii se uscau și animalele își dădeau duhul rând pe rând, în timp ce oamenii se rugau neconținut ca ploaia să ude iar pământul; dar totul era în van – Dragonul de Jad nu le lua în seamă tânguirile.

Suferința oamenilor nu a trecut însă neobservată pentru copiii Dragonului de Jad. Aceștia erau îngroziți de nenorocirile și chinurile de pe pământ. Unul câte unul mergeau la mama lor cerând îngăduință pentru pământeni. Însă nici măcar vorbele lor nu au reușit să o înduplece.

— Niciodată nu le vom mai aduce ploaia pământenilor, jură Crăiasa.

Perlă de Sidef, Galben-Spic, Făr' de Sfârșit și Negru-Abanos au hotărât să se întâlnească în secret.

— Trebuie să facem ceva să-i ajutăm pe oameni, zise Negru-Abanos. Dacă nu primesc apă cât mai repede, vor muri cu toții.

— Așa e, încuviință Galben-Spic, dar ce putem face? Nu putem aduce ploaia. Nu putem nesocoti porunca mamei, ar fi o jignire de neiertat.

Făr' de Sfârșit a privit în jos spre sat.

— Mă voi sacrifica pentru pământeni, zise el. Mă voi întinde în țărână și mă voi preface în apă, pentru ca ei să poată bea.

Ceilalți l-au privit năucii, dar au încuviințat unul câte unul.

— Și eu voi face întocmai, spuse Galben-Spic.

— La fel vom face și noi, ziseră Perlă de Sidef și Negru-Abanos.

Și așa, copiii Dragonului de Jad au coborât pe pământ și s-au prefăcut în apă, salvând omenirea. Devenind cele patru mari râuri de pe pământ, au pus capăt secetei și morții printre toți locuitorii acestuia.

Însă când Crăiasa-Dragon de Jad și-a dat seama ce au făcut copiii ei, s-a blestemat pentru mândria oarbă de care dăduse dovadă. Copiii ei nu aveau să mai străbată cerul în zbor alături de ea și nu aveau să-i mai spună „mamă”. I se rupea inima de tristețe și durere; atunci s-a prăbușit din cer și s-a prefăcut în Râul de Jad, în speranța că, într-o bună zi, va fi din nou alături de copiii ei.

Muntele Neroditor e inima frântă a Dragonului de Jad. Nimeni și nimic nu trăiește sau crește pe munte, căci spiritul

întunecat al Crăiesei sălășluiește încă în el. Cât timp Crăiasa-Dragon de Jad este singură pe lume, fără niciunul dintre copiii săi alături, muntele va rămâne sterp.

— De ce nu adună cineva apa celor patru râuri în munte? întrebă Minli, deși pusese această întrebare de nenumărate ori.

De fiecare dată când Ba îi spunea povestea dragonului, Minli, fără să vrea, începea să-și imagineze cât de minunat ar fi dacă muntele ar rodi și s-ar umple de flori și fructe, aducând bogăție satului nevoiaș. „Oare asta nu ar face-o fericită pe Crăiasa-Dragon de Jad?” cugetă Minli.

— Când copiii Dragonului de Jad s-au prefăcut în apă, zise tatăl fetei, erau împăcați cu soarta lor, așa că spiritele au fost eliberate. Spiritele lor nu se mai află în apă, și deci mama lor nu-i poate găsi în râuri. Acum mai bine de un veac, un om a încercat să-i aducă din nou împreună, mutând bolovani din munte în apa râurilor.

— Omul acela nu căra bolovani pentru nu știu ce spirit de dragon, interveni sec mama lui Minli.

Femeia nu fusese niciodată de acord cu poveștile lui Ba, simțind că o încurajau pe Minli să se îndepărteze de realitate și o transformau într-o visătoare.

— Bunica mi-a spus că era artist. A luat un bolovan ca să-și meșterească o piatră pentru cerneală.

— S-a mai întors vreodată? vru Minli să știe.

— Nu. Probabil că nu era bună cerneala făcută de el, oftă Ma. O fi găsit material mai bun în altă parte. Pun pariu

că bronzul de pe șaua calului său face mai mult decât tot ce-o să avem noi cât om trăi.

Oftatul lui Ma o făcu pe Minli să-și dorească din tot sufletul ca fiecare piatră de pe Muntele Neroditor să fie aur. Nu se putu abține și întrebă:

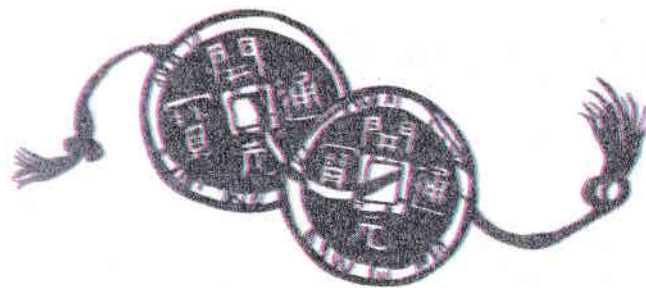
— Și cum va prinde viață din nou Muntele Neroditor?

— Ah, răspunse tatăl ei. Asta va trebui să-l întrebi pe Bătrânul din Lună.

— Oh, spune-mi povestea lui acum! imploră Minli. De fiecare dată când întreb ceva important, lumea îmi spune „Asta va trebui să-l întrebi pe Bătrânul din Lună“. Într-o bună zi, chiar îl voi întreba.

— Bătrânul din Lună! Altă poveste! Casa ne e goală, orezul abia ne-ajunge, dar povești avem din belșug, oftă Ma. Vai de norocul nostru!

— Poate că ar fi mai bine să lăsăm povestea asta pe mâine, îi zise Ba lui Minli.

CAPITOLUL 2

În fiecare dimineață, înainte de răsăritul soarelui, Minli, mama și tatăl ei se duceau la câmp. Era vremea semănatului, așa că munca era cu mult mai istovitoare. Noroiul gros li se lipea de tălpi ca un clei, iar ei trudeau sădind fiecare sămânță cu mâna. Când le ajungea soarele deasupra capului, lui Minli îi tremurau deja genunchii de oboseală. Fetița ura noroiul gros și moale care i se întindea pe mâini și pe față; și de multe ori, mai-mai să se oprească din muncă de-atâta supărare și oboseală. Dar, privindu-și părinții care, aduși de spate, lucrau răbdători pământul, își înghițea nemulțumirile și trudea mai departe.

De cum scăpăta soarele pe cer, Ma și Ba o trimiteau acasă pe Minli, să pregătească cina și să-și tragă sufletul, în timp ce ei continuau să muncescă în noroiul gros. Părinții fetei ajungeau acasă doar după ce soarele dispărea de mult de pe cer.

Odată ajunsă acasă, Minli se spăla pe față, pe mâini și pe picioare, însă, chiar și după ce apa din lighean se făcea maro, tot mai simțea noroiul acoperind-o din cap până-n picioare. Măinile și picioarele o dureau așa de tare, încât se mișca greoi, ca un crab bătrân care se târăște pe stânci.

Privindu-și imaginea oglindită în apa tulbure, surprinse pe chipul ei figura încruntată a mamei sale.

„Ma are dreptate“, își zise Minli. „Vai de norocul nostru! În fiecare zi, Ba și Ma muncesc de dimineață până la căderea nopții și tot nu avem nimic. Ce n-aș da să le pot schimba soarta.“

Chiar în acea clipă, Minli auzi un murmur stins, cu totul și cu totul neobișnuit, ca un cântec coborât din ceruri. Curioasă, deschise ușa și privi afară.

Și acolo, pe poteca din fața casei, dădu cu ochii de un necunoscut mic de statură care șoptea:

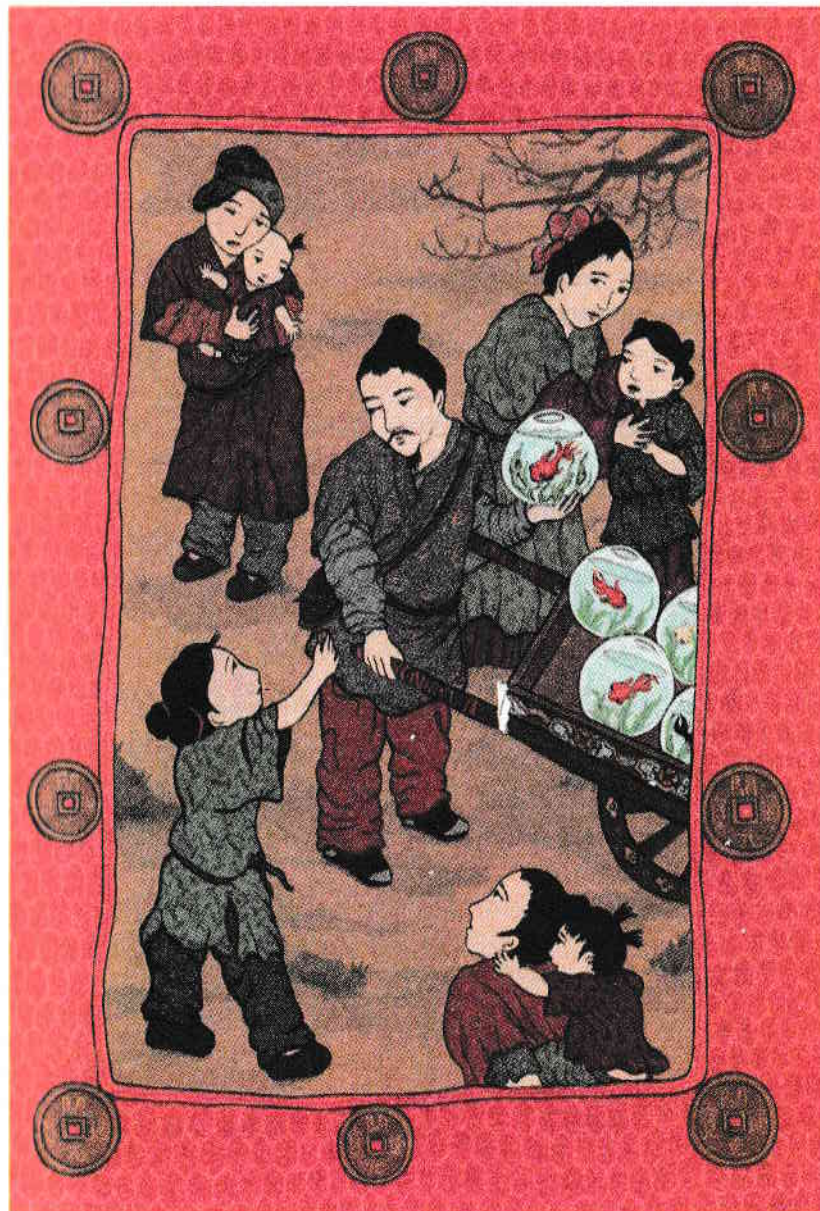
— Peștișor auriu, zicea încet, de parcă încerca să-l convingă să înoate, adu noroc în casa ta.

Minli și sătenii îl priveau mirați cum își împingea cotiga.

Deși satul se afla pe malul unui râu, trecuseră mulți ani de când cineva zărise ultima oară un peștișor auriu. Peștii din Râul de Jad erau cenușii și maronii, asemenea satului. Cotiga bărbatului cu peștișorul auriu era plină-ochi de boluri cu pești strălucitori care sclipeau ca nestematele.

Șoapta blândă a bărbatului o atrase pe Minli, așa cum e atrasă molia de lumina unui lampion.

— Cum poate un peștișor auriu să aducă noroc în casă? întrebă ea.

Negustorul de peștișori ridică privirea spre ea; apusul de soare din spatele lui îl făcea să strălucească în nuanțe de roșu și galben-aprins.

— Nu știi? întrebă el. Un peștișor auriu înseamnă aur din belșug. Un bol cu un peștișor auriu înseamnă o casă plină de aur și jad.

Și, cum cerceta Minli cu ochii ei negri și ageri bolurile bărbatului, un pește de un portocaliu intens îi întoarse privirea cu ochii negri, lucioși. Apoi iute, atât de iute, încât nici nu-și dădu bine seama ce face, fetița năvăli în casă și înșfăcă cele două monede de aramă din bolul de orez cu iepuraș.

— Îl cumpăr pe acesta, zise Minli, arătând spre peștișorul de foc, cu ochi și aripioare negre, care-i căzuse cu tronc.

Ceilalți copii din sat o priviră cu ciudă, în timp ce oamenii mari dădură din cap a dojană.

— Minli, îi spuse un vecin, nu te încrede în vorbele lui amăgitoare. Un peștișor auriu nu-ți va aduce noroc și bogății. Mai bine ți-ai păstra banii.

Însă fetița nu se lăsă descurajată și îi întinse negustorului cele două monede de aramă. Acesta o privi zâmbind. Luă o monedă, ridică bolul cu peștișorul ales de ea și i-l dădu lui Minli.

— Fie ca peștișorul să-ți aducă mult noroc, îi ură el.

Și, după o plecăciune scurtă în fața sătenilor, își luă tălpășița din sat, cu teleagă cu tot. În doar câteva clipe se făcu nevăzut în umbra Muntelui Neroditor, iar, dacă nu ar fi fost să țină Minli în brațe bolul cu peștișorul auriu, cu toții ar fi crezut că întâmplarea fusese doar un vis.

CAPITOLUL 3

Însă peștișorul auriu era cât se poate de adevărat, iar când părinții ei s-au întors acasă de la câmp, pentru cină, nu au fost deloc bucuroși să afle pe ce își cheltuise Minli banii.

— Cum ai putut să-ți dai bănuții pe el? o întrebă Ma, trântind castroanele de orez pe masă. Pe ceva așa de ne folositor? Și când te gândești că acum trebuie să-l mai hrănim și pe el! De-abia ne-ajunge nouă orezul.

— O să-mi împart porția de orez cu el, răspunse Minli fără să stea pe gânduri. Negustorul de peștișori aurii a zis că ne va aduce noroc și bogăție în casă.

— Noroc?! întrebă Ma revoltată. Ai cheltuit jumătate din banii pe care-i mai aveam în casă!

— Nevastă, zise Ba cu voce domoală, erau bănuții lui Minli. E dreptul ei să-i folosească după plac. Odată și odată banii trebuie cheltuiți. La ce bun niște monede într-un bol?